

34: 351.811
N
3. eks.

Norge
[Lov om veivesenet (1851)]

BIBLIOTEKET
VEGDIREKTORATET

LOV

angaaende

Beivæsenet.

Tullgarns Lyftflot den 15de September 1851.

Christiania.

Trykt hos Chr. Grøndahl.

Ni Døscar,

af Guds Raade Konge

til Norge og Sverige, de Gothers og Wenders;

Gjøre vitterligt: At Dø er bleven forelagt det nu forsamlede ordentlige Stor-
things Beslutning af 17de Mai dette Aar, saalydende:

Første Capitel.

Om Veies Classification, Anlæg og Vedligeholdelse samt om Rodeinddelingen.

§ 1.

De offentlige Veie inddeles i følgende 2de Classer:

1. Hovedveie, hvortil regnes de vigtigere blandt de Veie, som forbinde Norge med Sverige, et Stift med et andet, et Amt med et andet, som føre fra en Kjøbstad til en anden, eller tjene et Amt, Fogderi eller Sorenskriveri enten i det Hele eller for en væsentlig Deel som Veie til en Kjøbstad eller et Ladested;
2. Bygdeveie, hvortil regnes alle øvrige Veie, som det ansees fornødent at underlægge det Offentliges Bestyrelse og Tilsyn, saasom Veie af de Slags, der omhandles under 1ste Post, men ikke ere optagne blandt Hovedveie, samt Kirkeveie, Thingveie og deslige.

§ 2.

Anlæg af nye Hovedveie og Dmlægning eller Nedlæggelse af ældre Hovedveie bestemmes af Kongen, efterat angjældende Amtsforsandskabs Betænkning er indhentet og, forsaavidt Anlægget og Dmlægningen angaaer, naar de dertil fornødne Midler af Bedkommende ere bevilgede. Det Fornødne til Arbeidets Udførelse anordnes af Kongen, dog kan Amtmanden med Amtsforsandskabets Samtykke foranstalte saadanne mindre betydelige Dmlægninger af Hovedveie, som han finder hensigtsmæssige.

Anlæg af nye og Omlægning af ældre Bygdeveie foranstaltet af Amtmanden, efterat Samtykke dertil af vedkommende Formænd og Repræsentanter er meddeelt. Ingen Bygdevei maa nedlægges uden efter en af Formænd og Repræsentanter fattet og af Amtmanden bifaldt Beslutning.

§ 3.

Den af Kongen bestemte, for Liden gjældende Classification af de offentlige Veie forbliver fremdeles i Kraft, uden forsaavidt Forandringer deri skee i Henhold til foranstaaende Bestemmelser.

§ 4.

Omkostningerne ved Anlæg af nye Hovedveie imellem Norge og Sverige, eller ved Omlægning af ældre Hovedveie imellem Rigerne, samt ved Opførelse af Broer i disse Anledninger, udredes af Statscassens efter Bevilgning af Storthinget.

De til Anlæg af andre nye Hovedveie, eller til Omlægning af ældre saadanne, samt til Opførelse af Broer i disse Anledninger, medgaaende Omkostninger udredes i Almindelighed af det Amt eller de Amter, hvorigjennem Veien gaaer, nemlig af hvert Amt for dets Deel af denne, efter Bevilgning af vedkommende Amtsformandskab.

Skulde disse Omkostningers Udredelse i det Hele eller for en Deel skjønnes at ville blive for trykkende for vedkommende Amt eller Amter, forelægges Sagen Storthinget til Bestemmelse om de fornødne Midlers Udredelse af Statscassens, enten til endelig Udgift for denne eller forskudsviis mod Refusion ved Udligning paa Rigets Matrikelknyld, samt paa Kjøbstæderne og Ladestederne saaledes og efter det Forhold mellem Landdistricterne paa den ene og Kjøb- og Ladestederne paa den anden Side samt mellem de enkelte Kjøbstæder og Ladesteder indbyrdes, som af ethvert Storting bestemmes. Kjøbstæderne i det egentlige Finmarken skulle være undtagne fra denne Ligning.

Med Forfud af Statscassens til de Veianlæg, der før denne Lov af Kongen ere besluttede, samt med Refusion af disse Forfud forholdes indtil næste Storting paa samme Maade som hidtil.

De til Anlæg af nye Bygdeveie, eller til Omlægning af ældre saadanne, samt til Opførelse af Broer i disse Anledninger, medgaaende Omkostninger skulle i Almindelighed udredes af det Formandskabsdistrict eller de Formandskabsdistricter, hvorigjennem Veien gaaer, nemlig af ethvert Formandskabsdistrict for dets Deel af denne, efter Bevilgning af vedkommende Formænd og Repræsentanter.

Skulde disse Omkostninger opløbe til en saa stor Sum, at de efter vedkommende Formandskabs Skjøn blive for trykkende for Formandskabsdistrictet at udrede, gjøres Foreskilling til Amtsformandskabet om den fornødne Understøttelse af Amtsveicassens.

§ 5.

Bedligholdelsen af oparbejdede Veie skal i Almindelighed foregaae ved Arbeide in natura af Brugerne af matriculeret Eiendom i det Formandskabsdistrict, hvorigjennem

Veiene gaae, og forøvrigt, hvad Hovedveiene angaaer, paa vedkommende Amts, og hvad Bygdeveiene angaaer, paa vedkommende Formandskabsdistricts Bekostning. Dog kunne vedkommende Formænd og Repræsentanter med Amtmandens Approbation beslutte, at Naturalarbeidet i det Hele eller for en Deel skal bortfalde og Veienes Vedligeholdelse forsaavidt skee ved Pengebidrag.

Ligeledes skeer i Almindelighed Opførelsen og Vedligeholdelsen af Broer paa Hovedveie paa vedkommende Amts, og paa Bygdeveie paa vedkommende Formandskabsdistricts Bekostning. Dog skal det ikke være Amtmanden formeent, efterat Sagen har for Hovedveienes Vedkommende været Amtsformandskabet og for Bygdeveienes Vedkommende Formændene og Repræsentanterne forelagt, at træffe Overenskomst om mindre Broers Opførelse og Vedligeholdelse af Roderne eller Brugerne, imod at der hertil tages Hensyn ved Veienes Inddeling i Roder og disses Veistykkes Fordeling imellem Brugerne.

Befindes noget Veistykke af Amtmanden eller vedkommende Communebestyrelse at være saa affides beliggende, eller saa vanskeligt at vedligeholde, at de dermed forbundne Byrder efter ovenanførte Regler ville blive uforholdsmæssigt trykkende for vedkommende Formandskabsdistricts Beboere, skal det henstilles til Amtsformandskabet, hvorvidt Veistykket i det Hele eller for en Deel bliver at vedligeholde paa Amtscommunens Bekostning. Samtykker ikke Amtsformandskabet heri, og Veistykket henhører til Hovedvei, afgjøres Sagen, saafremt saadan Afgjørelse af Amtmanden forlanges, af Kongen. Ligesaa kunne, naar saadant Veistykke henhører til Hovedvei, og Omkostningerne ved dets Vedligeholdelse antages at ville blive for trykkende for det hele Amt, disse bevilges forskudsviis eller endeligt udrede af Statscassen paa den i § 4 omhandlede Maade.

Bed Afgjørelsen af saadanne Spørgsmaal tages tillige Hensyn til Omkostningerne ved Vinterarbeidet paa disse Veistykker.

Naar Omkostningerne ved Opførelsen eller Vedligeholdelsen af nogen enkelt Bro eller af flere Broer tilsammentagne paa offentlig Wei af Amtmanden eller vedkommende Communebestyrelse antages at ville falde for trykkende for angjældende Amt eller Formandskabsdistrict, forholdes paa lige Maade.

Hvor Omkostningerne ved Veistykkes Vedligeholdelse hidtil have været endeligt udrede af Statscassen, skal det hermed have sit Forblivende, indtil anderledes af Storthinget bestemmes.

Hvor der hidtil har paaligget Nogen en særlig Forpligtelse til paa offentlige Weie at vedligeholde eller opføre Broer, eller at vedligeholde noget Veistykke, skal det hermed have sit Forblivende, forsaavidt ikke Overenskomst kan træffes med Vedkommende om, at saadanne Broer eller Veistykker henlægges under det Offentlige.

§ 6.

Enhvert Formandskabsdistrict skal være inddeelt i Roder, af hvilke enhver tildeles eet eller flere Stykker af de gennem Districtet gaaende Weie.

Den nugjældende Kodeinddeling forbliver paa ethvert Sted i Kraft, medmindre der enten er Uoverensstemmelse mellem Formandskabsdistrictets og Thinglagets Grændser, og Kongen ikke af Hensyn til paatænkt Rettelse heri bevilger Udsættelse med ny Kodeinddeling, eller denne af Amtmanden med vedkommende Formænds og Repræsentanternes Samtykke bestemmes.

Den nye Kodeinddeling iværksættes af Amtmanden, efterat han har indhentet vedkommende Formænds og Repræsentanternes Formening med Hensyn til Maaden, hvorpaa den bør foregaae.

Naar paa denne Maade en ny Kodeinddeling er iværksat, bør Forandring deri ikke kunne finde Sted førend efter 20 Aars Forløb, medmindre det forinden, paa Grund af nogen ny Veis Anlæg eller nogen ældre Veis Nedlæggelse, maatte befindes nødvendigt, og i ethvert Tilfælde kun under Sagttagelse af foranførte Forskrifter.

§ 7.

Skulde et Formandskabsdistrict findes at være uforholdsmæssig betyngtet med Veiarbejde i Sammenligning med de tilstødende Formandskabsdistricter, bør Uligheden jævnes paa den Maade, at en eller flere Roder af de tilstødende Formandskabsdistricter i samme Amt henlægges til almindeligt Sommer- og Vinterarbejde (§§ 32, 33, 35 og 36) i det førstnævnte Formandskabsdistrict, under Sagttagelse af, at de Roder, som saaledes henlægges i et fremmed District, tildeles de dem nærmest liggende Veistykker. Det Fornødne i denne Henseende bestemmes af Amtmanden, efterat han har indhentet vedkommende Formænds og Repræsentanternes Formening, og bliver Sagen, i Tilfælde af Tvist imellem Amtmanden og disse, at afgjøre af Kongen.

§ 8.

De enhver Kode tillagte Veistykker skulle være fordeelte imellem samtlige matriculerede Brug i Roden, saaledes at ethvert Brug har sin afmaalte Deel af Rodens Veistykker at vedligeholde.

Den nuværende Inddeling forbliver paa ethvert Sted i Kraft, medmindre enten Amtmanden eller en Pluralitet af Brugerne i en Kode finder, at en ny Inddeling inden denne er nødvendig, som da af Amtmanden foranstaltes udført efter de i næstfølgende § givne Forskrifter.

§ 9.

Saafermt den Roden tildeelte Veistrækning er af forskjellig Bessaffenhed med Hensyn til Vedligeholdelse, bliver den hele Veistrækning at inddele i Classer paa den Maade, at en vis Veilængde i den første Classe sættes ved Siden af en vis mindre Veilængde i den næste Classe og saa fremdeles. For Veistykkernes rigtige Fordeling i Roden lægges fornemmelig Brugenes Matrifelskyld til Grund. Veistykkernes Deling imellem Brugene i Roden foretages af vedkommende Brugere. Kunne disse ikke imellem sig selv forenes om

Delingen inden en vis af Amtmanden bestemt Tid, udføres den efter Amtmandens Foranstaltning paa Rodens Bekostning.

§ 10.

Naar en ny Inddeling af Beistykkerne inden en Rode er foregaaet, skal den ikke kunne forandres førend efter 20 Aars Forløb, saafremt saadant ikke maatte blive en nødvendig Følge af en ny Rodeinddeling i Formandskabsdistrictet; men efter ovenmeldte Tids Forløb skal der være Udgang til at faae Inddelingen inden Roden paany forandret paa den samme Maade, som ovenfor angivet.

§ 11.

Den ifølge §§ 8 og 9 udførte Beiiinddeling indføres i en for Formandskabsdistrictets Regning anskaffet Protocol, der beroer hos Lensmanden, og om flere Lensmænd skulde henhøre til Formandskabsdistrictet, da hos den af dem, som Amtmanden bestemmer. Inddelingen underskrives af den eller dem, som have udført Forretningen, og en Gjenpart af samme tilskilles Amtmanden. Hos denne bør derhos findes en for hele Amtet indrettet og af Amtscommunen bekostet Beiprotoocol, hvori districtsviis anføres Længden af de enhver Rode tildeelte Beistykker, med Forklaring om de i Roden værende Broer og Færgcindretninger og med andre hensigtsmæssige Oplysninger.

§ 12.

Naar noget District eller nogen enkelt Gaard er saa affides beliggende, at vedkommende Brugere ikke bør paalægges Arbeide in natura paa de offentlige Veie, skulde Brugerne, istedetfor saadant Arbeide, yde et vist aarligt Bidrag til Udredelsen af de Udgifter ved Veivæsenet, der paaligger det Amt eller det Formandskabsdistrict, til hvis Veivæsen Arbeidet skulde være ydet, hvilket Bidrags Størrelse bestemmes af Kongen efter Forslag fra Amtmanden, efterat vedkommende Formænds og Repræsentanters Formening derover er indhentet. Forøvrigt bør ikke noget District eller nogen Gaard være befriet for Veiarbeide in natura.

De Bestemmelser om Bidrag af den ovenomhandlede Beskaffenhed, der nu ere gjældende, forblive paa hvert Sted i Kraft, medmindre de af Kongen forandres, efterat vedkommende Formænds og Repræsentanters Formening er indhentet.

§ 13.

Paa samme Maade, som i § 12 er fastsat, afgives Bestemmelse om og hvorvidt Strandsteder eller andre lignende Steder paa Landet skulde deeltage med Arbeide eller Pengebidrag ogsaa til andre Veie end de, der særskilt for disse Steder selv ere fornødne.

§ 14.

Til de Udgifter, Veivæsenet og Brovæsenet vedkommende, hvis Udredelse paahviler den hele Amtscommune, foreslaaer Amtmanden for Amtsformandskabet Udligning af en vis Sum paa Amtets Matrikelskyld, efter et for Amtsformandskabet overeensstemmende med Formandskabsloven for Landet af 14de Januar 1837, § 41, fremlagt Overslag, ved hvis Forfat-

telse der tillige tages Hensyn til, at der haves et passende Beløb i Behold til upaaregnede Udgifter for Amtsgommunen. Med Hensyn til Bevilgningen efter dette Overflag forholdes efter Forskrifterne i ovenmeldte Lovs 3die Capitel.

Over de Udgifter, som angaae Bygdeveiene og Broer paa samme, og som vedkomme Formandskabsdistricterne, forelægges vedkommende Formandskab inden hvert Aars Udgang et Overflag for det paafølgende Aar, hvorefter der fattes Beslutning om Bevilgning, hvis Beløb udlignes paa Formandskabsdistrictets Matrikelskyld.

§ 15.

Saadanne Foretagender i Veivæsenets Anliggender, hvis Udførelse ikke uden Skade for Communicationen kan opsættes, skal Amtmanden uden Ophold foranstalte udførte, ved dertil at anvende det Fornødne af det Beløb, som af Amtsgformandskabet er bevilget til upaaregnede Udgifter, og, forsaavidt dette ei skulde være tilstrækkeligt, har han derom at gjøre Forestilling til Kongen, der kan bevilge, at Udgifterne iøvrigt i det Hele eller for en Deel forskydes af Statskassen mod Refusion af Amtsgkommunen, forsaavidt de ikke efter § 5 bevilges udredeede af Statskassen.

Andet Capitel.

Om Veivæsenets Bestyrelse.

§ 16.

Amtmændene skule bestyre Veivæsenet i de Amter, hvor de ere ansatte, ved Hjælp af:

- a) Veiiinspecteurer, der af Amtmanden antages og afskediges, og
- b) Lensmændene.

Desuden ansættes i enhver Rode en Rodemester, der udvælges og bestikkes af Amtmanden blandt Opsidderne i Roden.

Naar i specielle Tilfælde et Veis eller Broarbeides Bessaffenhed maatte udfordre særdeles technisk Duelighed, er Amtmanden berettiget til at benytte hvad anden Assistance, han i denne Henseende maatte ansee nødvendig. De hermed forbundne Omkostninger udredees paa samme Maade, som de øvrige Udgifter ved Foretagendet.

§ 17.

Amtmændene erholde paa Reiser over 1 Mil fra deres Hjem 2 Speciesdaler daglig i Diætpenge, og Veiiinspecteurerne efter Amtsgformandskabet's Bestemmelse enten Diætpenge eller fast Løn. Lensmændene tilstaaes istedetfor Diætpenge en aarlig Godtgjørelse af indtil 16 Speciesdaler, hvilken bestemmes af Amtmanden.

Tredie Capitel.

Om Veies Indretning samt om Afstaaelse af Grund og Skyld m. m. til Veie.

§ 18.

Alle nye Veie skule anlægges paa den for Færseleu beqvemmeste Maade efter Localis-

tetens Bestaffenhed. Hovedveie skulle være 8 Alen og Bygdeveie 6 Alen brede indenfor Grøfterne, dog med følgende Undtagelser:

1. hvor en allerede oparbejdet Hovedvei har en større Bredde, bør denne fremdeles bibeholdes, medmindre det af Kongen tillades at indskrænke den. Ligeledes kan Kongen bestemme, at de Hovedveie, som støde til Kjøbstæder eller Ladesteder, skulle have en større Bredde;
 2. hvor en oparbejdet Hovedvei har en mindre Bredde, dog ikke under 6 Alen, og Veiens Udvidelse vilde være forbunden med betydelige Bekostninger eller Vanskeligheder, eller findes uforuden formedelt Veiens affondrede Beliggenhed og Færseleens Ubetydelighed, skal det derved have sit Forblivende, indtil Udvidelse af Kongen maatte bestemmes.
- Under samme Forudsætninger kan Kongen med Hensyn til nye Hovedveie indskrænke disses Bredde indtil 6 Alen;
3. hvad Bygdeveiene angaaer, da skal det være overladt vedkommende Communebestyrelse, med Amtmandens Approbation, at fatte Beslutning angaaende de under No. 1 og 2 ommeldte Undtagelsestilfælde; dog maa ingen Bygdevei have en mindre Bredde end 4 Alen;
 4. Bygdeveie, der kun benyttes som Rideveie, skulle have en saadan Bredde, som Communebestyrelsen, med Amtmandens Approbation, bestemmer;
 5. hvor en Wei har Sving, bør den lovbestemte Bredde gives en passende Udvidelse efter Weibestyrelsens Skjøn.

§ 19.

Alle Wei skulle være forsynede med Grøfter, hvor saadanne ikke af Weibestyrelsen ansees uforuden. Er det nødvendigt at give Vand, der er til Skade for en Wei, Aflob, kan saadant af den, over hvis Jord Vandet ledes, ikke nægtes, imod Erstatning, om Skade derved er ham tilføjet. Erstatningen bestemmes efter Overenskomst eller ved Tært efter § 24; dog kan ingen Godtgjørelse fordres i Anledning af Vandaflob, der i Medhold af den hidtil gjældende Lovgivning allerede finde Sted.

Omkostninger ved Taxationsforretninger i det heromhandlede Tilfælde udredes efter de i §§ 24 og 25 fastsatte Regler.

Hvad der ved Grøfternes Gravning eller Rensning oplastes af disse, og ikke er tjenligt til Weislyd, henlægges paa den Side af Grøften, der vender fra Weien. Uden Tilladelse af Weibestyrelsen maa ingen Bygning opføres den yderste Grøstefant nærmere end 3, og intet Gjærde nærmere end 1 Alen. Hvor Weien gaaer over Fjeld eller løs Sand eller er udsat for Oversvømmelse, bør den afmærkes med Stene, Pæle eller andre tydelige og varige Kjendemærker.

§ 20.

Findes ved Siden af en offentlig Wei Forbygninger, der ere farlige for de Reisende,

bør ved Veikanten opføres en Muur med Afløbshuller i eller Rækværk, opsættes store Steene eller plantes Træer, hvilket, hvad Hovedveiene angaaer, skal for Amtskommunens Regning, og hvad Bygdeveiene angaaer, udføres af vedkommende Rode eller bekostes, saafremt det for denne maatte findes for byrdefuldt, af Formandskabsdistrictet. I Tilfælde af Meningsforskjel mellem Communebestyrelsen og Roden, afgjøres Sagen af Amtmanden. Vedligeholdes Veistykket paa en af de i § 5 angivne extraordinaire Maader, udredes Omkostningerne ved saadanne Foranstaltninger paa samme Maade, som de øvrige Udgifter ved Veistykkets Vedligeholdelse.

§ 21.

Til Fyld paa Veie skal i Almindelighed bruges Gruus, grov Sand og puffet eller anden Smaasteen, dog kan anden Slags Veifyld anvendes med Veibestyrelsens Tilladelse paa de Steder, hvor locale Omstændigheder gjøre det nødvendigt. Veifylden til Veienes Vedligeholdelse anskaffes i Almindelighed for Hovedveienes Vedkommende af Amtets Veicasse og for Bygdeveienes Vedkommende af Formandskabsdistrictet. I ethvert Tilfælde bliver det de Veiarbeidspligtiges Sag at fremstaae Veifylden hver paa sit Veistykke.

§ 22.

Enhver er pligtig til at afstaae den fornødne Grund til Veies Anlæg, Omlægning eller Udvidelse, og at finde sig i, at der saavel i bemeldte Tiemed, som til Veies Vedligeholdelse, paa hans Eiendom tages Gruus, Sand, Leer og anden Veifyld saavelsom Steen, Alt imod Godtgjørelse, hvis Størrelse skal være bestemt, forinden Grunden benyttes eller forinden de ommeldte Materialier bortføres af dyrket Mark. I Skov eller udyrket Mark derimod kunne lignende Materialier tages paa de Steder, der af Veibestyrelsen anvises, uden at Erstatningen derfor i Forveien er bestemt, hvilken desuden i dette Tilfælde ikkun bør finde Sted, saafremt den fordres og det maatte findes, at Skade er foraarsaget.

§ 23.

Derfor den for Grund fordrede Godtgjørelse er 100 Spd. eller derover, skal den bestemmes ved lovlige Taxation, medmindre Communebestyrelsen i det District, af hvilket Taxationssummen skal udredes, naar Omstændighederne tillade at indhente dens Erklæring derom, foretrækker at udrede den fordrede Godtgjørelse uden Taxation. Er den fordrede Godtgjørelse under 100 Spd., kan den altid bestemmes ved Overenskomst imellem Grundeieren og Veibestyrelsen, dog med vedkommende Communebestyrelsens Approbation, naar Omstændighederne tillade at oppebie denne; men opnaaes saadan Overenskomst ikke, bliver ogsaa i dette Tilfælde Godtgjørelsen at bestemmes ved lovlige Taxation. Omkostningerne for disse Taxationsforretninger udredes af Grundeieren, saafremt Taxten bliver nærmere det ham tilbudne end det af ham fordrede Beløb. I alle andre Tilfælde udredes Omkostningerne ved Taxationsforretningerne af det Offentlige efter de samme Regler, som i § 4 ere bestemte for Udgifterne ved Veies Anlæg.

§ 24.

Naar de til Veis Anlæg, Omlægning eller Udvidelse, saavel som til deres Bedligeholdelse fornødne Materialier skulle anskaffes (§§ 21 og 22), og der ikke kan træffes mindelig Overenskomst om Godtgjørelsen, bliver denne at bestemme ved Tært, afholdt af Lensmanden med 2 lovligen udnævnte Skjøn- og Taxationsmænd efter foregaaende Varsel for alle Bedkommende, saaledes som om Forligelsescommissionen er foreskrevet. Omkostningerne ved denne Tært udredes af Grundeieren, saafremt den bliver nærmere det ham tilbudne end det af ham fordrede Beløb, saavel som naar der efter hans eget Forlangende afholdes en Taxationsforretning, under hvilken det skjønnes, at ingen Erstatning bør tillægges ham for Veisfyld, tagen i Skov eller udyrket Mark.

§ 25.

Saafremt nogen Bedkommende i de ovenanførte Tilfælde vil have Overtært, skal Erklæring desangaaende afgives inden Tærtforrettningens Slutning. Omkostningerne ved Overtærten, til hvis Afholdelse Veibestyrelsen har at træffe Foranstaltning, ogsaa naar nogen af de private Parter begjærer det, udredes af Grundeieren, saafremt Tærten, efter af ham selv at være forlangt, gaaer ham imod, men ellers af det Offentlige. Hvor Tært har fundet Sted ved Lensmanden og 2 Mænd (§ 24), bliver Overtært i fornødent Fald at afholde af Sorenstriveren og 4 Mænd.

§ 26.

Taxationsforretningerne skulle holdes paa Aastedet, naar Jorden er fri for Snee, og skulle med den i § 24 første Parfus fastsatte Undtagelse samtlige Bedkommende gives det for Stevninger til Underretterne bestemte Varsel. Ved Tærtens Bestemmelse skal Jordbundens større eller mindre Frugtbarhed, Beliggenheden, om nye Gjerder eller Grinder maa opføres, eller ældre flyttes eller borttages, samt enhver anden Omstændighed, der har Indflydelse paa det Taxeredes Værdie, tages i nøieste Betragtning, og skal derhos, naar i Anledning af en Veis Anlæg eller Omlægning en ældre Vei tilfalder Eieren af Grunden, der afstaaes til den nye Vei, den ældre Vei taxeres under samme Taxationsforretning, der afholdes over Grunden til den nye, for at komme til Afdrag i Tærten, ligesom der ogsaa ved Tærtens Bestemmelse over Skaden paa Jord skal tages billigt Hensyn til, hvorvidt Grundeieren for sit særskilte Bedkommende erholder større eller mindre Nytte af den Vei, som anlægges.

§ 27.

Godtgjørelse for Grund tilfalder stedse Grundeieren; men dersom Eiendommen bruges af nogen Anden med lovlig Udkomst, skal Grundeieren, enten denne er en privat Mand eller det Offentlige, erlægge til den, der har Eiendommen i Brug, for den Sidstes Besiddelsestid 4 Procent aarlig af Godtgjørelsens Beløb. I Mangel af mindelig Overenskomst om, hvorvidt og efter hvilket Forhold Erstatning for Veisfyld og Steen bør deles imellem Grundeieren og den, der paa anførte Maade har Eiendommen i Brug, bliver Spørgsmaa-

let herom, saafremt der til Bestemmelse af Erstatningsbeløbet afholdes Tartsforretning, at afgjøre under denne.

§ 28.

Godtgjørelse for Skade, som det paaligger Veivæsenet at erstatte, maa fordres inden 1 Aar, efterat Skaden er skeet, da Ret til Skadeserstatning ellers bortfalder.

§ 29.

Udtidslevninger maa i Anledning af Veiarbejder i intet Tilfælde tilintetgjøres eller beskædiges, uden at Eierens Samtykke og Amtmandens Bestemmelse i Forveien er indhentet.

§ 30.

Paa Hovedveiene skal der for hver halv og heel Miil opsættes Milepæle, hvilke gives forskjellig Dannelse, eftersom de vise enten hele eller halve Mile.

Hvor Hovedveie eller Hoved- og Bygdeveie støde sammen, skal der opsættes Veivisere med Paategning om, hvorhen enhver Veie fører.

De med Milepæles og Veiviseres Anskaffelse og Opsættelse forbundne Omkostninger udredes af vedkommende Amt.

§ 31.

Delet mellem Formandskabsdistricterne, Roderne og Veistykkerne inden enhver Rode skal betegnes med Stolper, forsynede, Districtsstolperne med Districternes Navne, Rodestolperne med Roderens Nummer og Veistolperne med vedkommende Gaards Navn og Brugets Løbenummer i Matrikelen. Districts- og Rodestolperne opsættes paa Formandskabsdistricternes Bekostning, og Veistolperne af vedkommende Brugere, eller, om det af disse forsømmes, af Veibestyrelsen paa deres Bekostning.

Fjerde Capitel.

Om Sommerveiarbeidet.

§ 32.

Enhver, hvem Bedligeholdelsen af noget Veistykke paaligger, er forpligtet til at holde dette i forsvarlig Stand, efter de af Veibestyrelsen givne Forskrifter; dog skal det fornødne Mineringsarbejde udføres for det Offentliges Regning efter de for Veies Bedligeholdelse i § 5 givne Regler, og kan Veibestyrelsen anordne det Muurarbejde, der ansees altfor kosteligt for den enkelte Bruger, udført af vedkommende Rode, eller lade samme i det Hele eller for en Deel udføre for det Offentliges Regning efter ovenmeldte Regler.

Naar et Veistykke ved overordentlige Naturbegivenheder, saasom Steensfred, Jordfald, Oversvømmelse o. s. v., findes saa beskædiget, at Istandsættelsen vilde blive for trykkende for den enkelte Bruger, paaligger det Veibestyrelsen strax at foranstalte Veistykket sat i fremkommelig Stand ved een eller flere af de nærgrændsende Roder.

§ 33.

En Gang om Aaret, i Almindelighed strax efter Plougaannen, tilfiges hver Rodes

Mandskab til almindeligt Veiarbeide, der paabegyndes til den af Amtmanden bestemte Tid, udføres under det Opsyn, som denne anordner, og skal være tilendebragt inden en ligeledes af ham foreskreven Tid. Dog skal ogsaa Amtmanden, naar Veiene Vaar- eller Høsttiden maatte tiltrænge Forbedring, være berettiget til at anordne almindeligt Veiarbeide foretaget enten i hele Formandskabsdistrictet eller i enkelte Dele deraf, saavel som, hvor og forsaavidt Saadant maatte befindes hensigtsmæssigt, at anordne Fyld fremført paa Vinterføre og udbredt, naar Sneen er borte.

Naar ellers Mangler, der ikke kunne henføres til det i sidste Parfus af § 32 omhandlede Tilfælde, befindes ved enkelte Veistykker, skulle vedkommende Brugere vidnesfast derom underrettes og paalægges inden en vis Frist at afhjælpe Manglerne.

§ 34.

Naar nye Hovedveie anlægges, eller ældre Hovedveie omlægges, og de dermed forbundne Omkostninger i det Hele eller for en Deel udredes af vedkommende Amt, eller naar nye Bygdeveie anlægges, eller ældre Bygdeveie omlægges, hvad enten de dermed forbundne Omkostninger udredes i det Hele af vedkommende Formandskabsdistrict eller for en Deel af vedkommende Amt (§ 4), ere Brugerne i de Formandskabsdistricter, igjennem hvilke Veiene gaae, forpligtede til, i Forhold til Brugenes Matrikelfyld, at forrette Veiarbeide efter Tilsigelse fra 1 til 24 Dage uden Betaling, dog saaledes at ingen Bruger bliver paalagt at arbejde mere end 12 Dage hver Sommer. Ingen maa tilsiges til dette Arbeide i de almindelige Uannetider, eller paa de Dage, det paaligger ham at fkydse, og regnes 1 Dags Arbeide med Hest og Mand for 2 Dages Arbeide.

Veibestyrelsen bestemmer, efterat have indhentet vedkommende Communebestyrelses Betænkning, det Forhold, der skal finde Sted i Henseende til Arbeidsdagens Antal imellem de enkelte Brugere. Arbeidstiden er fra Klokken 6 om Morgenen til Klokken 12 Middag med $\frac{1}{2}$ Times Ophold imellem 9 og 10, og fra Klokken 2 Eftermiddag til Klokken 7 Aften med $\frac{1}{2}$ Times Ophold imellem 4 og 5.

Femte Capitel.

Om Vinterveiarbeidet.

§ 35.

Det paaligger Brugerne i enhver Kode i Fælledskab at forrette Sneeplogkjørsel, Sneeskufning, Støb- og Fiskhugning samt andet Vinterveiarbeide, naar fornødiges, paa Kodens Veistykker efter den imellem Brugene iværksatte Fordeling (§§ 8 og 9) og efter de af Veibestyrelsen givne Forfrifter; dog skal det være Kodens Brugere usormeent, med Veibestyrelsens Tilladelse, at lade Vinterveiarbeidet udføre efter indbyrdes Overenskomst.

Hvormange Sneeploge enhver Kode bør anskaffe og vedligeholde, og hvorledes disse skulle være indrettede, bestemmes af Veibestyrelsen.

Første Gang kjøres Sneeploggen, naar der er falden 8 à 12 Tommer Snee, og senere

efter ethvert Sneefald af 6 Tommers Dybde; Veibestyrelsen bestemmer nærmere forud, hvor dyb Sne der skal være falden, naar Sneplougen første Gang bør fjøres.

Veibestyrelsen skal være berettiget til at lade Vinterveie, der ligge udenfor de offentlige Sommerveie, sneebryde og forøvrigt sætte i farbar Stand ved de nærmestliggende Roder, naar saadant ansees gavnligt for den almindelige Førsel.

§ 36.

Forsaavidt nogen Bruger i Roden boer saa langt borte fra de Veie, paa hvilke denne har at forrette Vinterveiarbeide, at han ikke uden uforholdsmæssig Besværighed kan udføre saadant Arbeide, skulle de øvrige Brugere i Roden forrette den Deel af Arbeidet, der efter de almindelige Regler burde have tilfaldt vedkommende Bruger, imod Betaling af denne efter Overenskomst, Mer om saadan ikke kan opnaaes, efter Veibestyrelsens Bestemmelse.

Befinde samtlige Brugere eller Pluraliteten af Brugerne i en Rode sig i samme Tilfælde, skal Veibestyrelsen, saafremt Vedkommende selv ikke træffe saadan Forening, foranstalte det Roden paaliggende Vinterveiarbeide udført ved leiede Folk paa Rodens Bekostning.

§ 37.

Hvor foranstaaende Bestemmelser af Veibestyrelsen ansees at være for byrdefulde for enkelte Districter, eller af andre Aarsager ikke at være anvendelige, skal Veibestyrelsen foranstalte Vinterveiarbeidet udført ved leiede Folk, hvad Hovedveiene angaaer, for Amtsskommunens Regning, naar Amtsforsamlingen dertil giver sit Samtykke, og hvad Bygdeveiene angaaer, paa Formandskabsdistrictets Bekostning, naar vedkommende Formænd og Repræsentanter deri samtykke. I Tilfælde af Tvist i denne Henseende afgjøres Sagen af Kongen.

§ 38.

De af Amtmændene overensstemmende med den hidtil gjældende Veilovgivning fastede Bestemmelser angaaende Udførelsen af det i §§ 36 og 37 omhandlede Vinterveiarbeide, forblive paa ethvert Sted i Kraft, undtagen forsaavidt nærværende Lov heri medfører nogen Forandring, eller anderledes beslattes af Amtsforsamlingen, eller vedkommende Formænd og Repræsentanter, med Amtmandens Approbation; og afgjøres Sagen, i Tilfælde af Tvist herom mellem Angjældende, af Kongen.

Sjette Capitel.

Om Broer og Færgeindretninger.

§ 39.

Broer paa Hovedveie skulle i Almindelighed opføres af Steen, Jern eller Træ paa Landkar af Steen, men kunne dog opføres ganske af Træ, naar Saadant af Amtmanden paa Grund af locale Forholde eller andre særdeles Omstændigheder tillades.

Paa Bygdeveiene skulle Broer i Almindelighed opføres af Steen eller Træ paa Landkar af Steen; men det skal dog ikke være Veibestyrelsen formeent at lade dem opføre paa en anden af de anførte Maader, naar Amtsforsamlingen samtykker deri, saafremt

Broen i det Hele eller for en Deel opføres paa Amtsgommunens Bekostning, og ellers, naar vedkommende Formænd og Repræsentanter give Samtykke dertil.

Broer, som herefter opføres, bør — Rækværket uberegnet — stedse have den for Veie i Almindelighed bestemte Bredde. Dog kan Amtmanden heri for Bygdeveienes Vedkommende i særegne Tilfælde tilstede Indskrænkning.

§ 40.

Opførelse eller Istandsættelse af Broer paa Hovedveie, skal, naar samme efter Veibestyrelsens Overflag vil koste mere end 200 Speciesdaler, efterat en nøiagtig Forfkrift for Materialernes Beskaffenhed og Arbeidets Udførelse i det Hele er udarbejdet, sættes til offentlig Licitation paa Conditioner, som Veibestyrelsen bestemmer; dog kan i enkelte Tilfælde, naar det af særegne Grunde maatte antages, at Licitation vilde være uhenftsmæssig, ligesom og, naar antageligt Licitationsbud ikke har været at erholde, Opførelsen eller Istandsættelsen besørjes udført efter Accord — i Anledning af hvilken offentlig Indbydelse til inden en vis Tid at gjøre Anbud betimeligen maa have fundet Sted — eller, om antagelig Accord ikke kan opnaaes, ved leiede Folk.

Indskrænke Omkostningerne efter Overflaget sig til et Beløb af 10 Speciesdaler indtil 200 Speciesdaler, kan Veibestyrelsen lade Arbeidet udføre efter Accord, med Sagtagelse af den foran ommeldte Indbydelse, eller, om antagelig Accord ikke kan opnaaes, ved leiede Folk; og udgjøre de ikke et saa stort Beløb som 10 Speciesdaler, er det Veibestyrelsen overladt at lade Arbeidet udføre paa saadan Maade, som findes hensftsmæssig.

Det paaligger Veibestyrelsen Tid efter anden at kontrollere Arbeidets forsvarlige Udførelse, og at paasee, at de Materialier, som dertil anvendes, have de betingede Egenskaber.

Broernes Afleverelse foregaaer, saafremt Omkostningerne overstige 200 Speciesdaler, i Almindelighed ved en lovlig Besftelses- og Skjnsforretning, ved hvilken Veibestyrelsen afgiver Møde, men ellers er det tilstrækkeligt, at Veibestyrelsen attesterer Arbeidets rigtige Udførelse.

Omkostningerne ved Licitationsforretninger i ovenmeldte Anledning udredes af vedkommende offentlige Casse (§§ 4 og 5). Det samme gjælder ogsaa for Besftelses- og Skjnsforretninger, naar Arbeidet befindes antageligt; i modsat Fald falde de Entreprenuren til Last.

Med Hensyn til Opførelse og Istandsættelse af Broer paa Bygdeveie, skal det beroe paa Gommunebestyrelsens Bestemmelse, hvorledes de dertil fornødne Materialier skulle anskaffes, og om Arbeidet skal søges udført ved Licitation, Accord, leiet eller Naturalarbeide.

Den fornødne Control med Arbeidet og Afleverelsen anordnes i ethvert Tilfælde af Amtmanden.

§ 41.

Til Broers Opførelse eller Istandsættelse skal det, enten Arbeidet udføres af privat Entrepreneur eller efter Veibestyrelsens Foranstaltning, være tilladt i Skov og udyrket

Mark at tage den fornødne Steen, imod at Eieren erholder Erstatning for den Skade, der forarsages ved Stenens Sprængning, Opgravning eller Transport, samt tillige for Stenen, saafremt denne paa det Sted, hvor den tages, kan antages at have nogen Værdie.

Med Hensyn til Erstatningen, for hvilken det Offentlige i ethvert Tilfælde er Eieren ansvarlig, gjælder de samme Regler, der i § 22 og følgende ere bestemte for at tage Veifuld i udyrket Mark.

§ 42.

De Træmaterialier, som udfordres til en Broes Opførelse eller Istandsættelse, skulle, naar Arbeidet henhører til de i § 15 omhandlede Tilfælde, kunne tages i de nærliggende Skove, mod Erstatning, der i Mangel af mindelig Overeenskomst bestemmes ved Lart efter de i §§ 24 og 25 givne Forrifter.

§ 43.

Alle Broer paa offentlige Veie skulle være forsynede med Rækværk, naar ikke Veibestyrrelsen finder saadant unødvendigt. Broer paa Hovedveie skulle gives Navn, som efter Veibestyrrelsens Bestemmelse anbringes paa eller ved Broen.

§ 44.

Om Færgeindretninger paa de Veie, ved hvilke samme bør finde Sted, giver Amtmanden, efter derom at have indhentet vedkommende Communebestyrrelsens Samtykke, de for hvert Tilfælde fornødne Bestemmelser. Opstaaer i denne Henseende Tvist mellem Amtmanden og Communebestyrrelsen, afgjøres Sagen af Kongen.

Syvende Capitel.

Om Veinspecteurers, Lensmænds og Rodemesteres Pligter m. B.

§ 45.

Veinspecteurerne, Lensmændene og Rodemesterne ere forpligtede til at rette sig efter de Instruxer, som af Amtmanden meddeles dem. Angaaende disse Instruxer skal Betænkning fra Amtsforsandskabet indhentes.

§ 46.

I Særdeleshed paaligger det Lensmændene:

1. at paasee, at Rodemesterne opfylde deres Pligter;
2. at føre Opsyn med, at det i § 33 omhandlede almindelige Veiarbejde bliver forsvarligen udført, samt at Veiene i deres Districter vedligeholdes i god Stand;
3. at befare Veiene i deres Districter paa den Tid, de efter Veibestyrrelsens Bestemmelse (§ 33) skulle være istand, for at undersøge, om der ved samme findes Mangler, som de i saa Tilfælde, naar Saadant ansees nødvendigt, besørge istandsatte paa de Forsømmeliges Regning, ligesom de i ethvert Tilfælde desangaaende gjøre Indberetning til Veinspecturen;
4. at have Indseende med Vinterveiarbejdets forsvarlige Udførelse;

5. uopholdeligt at gjøre Indberetning til Amtmanden eller Veinspecteuren, naar Mangler findes ved Broer, samt strax føie de i den Anledning fornødne foreløbige Foranstaltninger, — og
6. uopholdeligt at gjøre Indberetning til Amtmanden eller Veinspecteuren, naar noget Veistykke ved overordentlige Naturbegivenheder, saasom Steensfred, Jordfald, Dversvømmelse o. s. v. findes saa beskadiget, at dets Istandsættelse vilde blive altfor trykkende for den enkelte Bruger (§ 32), samt strax tilfige Mandskab til det fornødne Arbeides Udførelse, naar Liden ikke tillader at indhente nærmere Ordre desangaaende.

§ 47.

Ligeledes paaligger det Rodemesterne:

1. at besørge Ordre, Veivæsenet vedkommende, udførte eller omsendte til Rodens Opsiddere, der ere forpligtede til imellem sig at befordre saadanne Ordre;
2. daglig i den Tid, da det almindelige Veiarbeide skal foregaae (§ 33), at indfinde sig paa Arbeidsstederne og paasee, at Arbeidet forsvarligen udføres;
3. at befare Rodens Veistykker til de Tider, der ere fastsatte i den dem meddeelte Instrux, og vidnesfast opfordre vedkommende Brugere til at istandsætte de Mangler, der maatte forefindes ved Veiene, samt, saafremt Saadant ikke inden en passende Frist skeer (§ 33), strax lade Manglerne istandsætte for vedkommende Brugerens Regning, naar det ansees nødvendigt, ligesom ogsaa stedse i det omhandlede Tilfælde gjøre Anmeldelse til Lensmanden;
4. at føie Opsyn med Winterveiarbeidets Udførelse og snarest mulig besørge de Mangler, som derved forefindes, rettede paa de Forsømmeliges Bekostning;
5. strax at gjøre Anmeldelse til Lensmanden i de i § 46 Nummer 5 og 6 omhandlede Tilfælde, — og
6. at paasee, at de i § 31 omhandlede Rode- og Veistolper ere opsatte.

§ 48.

Rodemesterne skulle for de Gaarde, de beboe, være fritagne for det Veiarbeide, der omhandles i § 34 samt i § 46 Nummer 6, og kunne, naar de have forestaaet Rodemesterombudet i 3 Aar, undslaae sig for dette Ombud i ligesaa lang Tid.

Dttende Capitel.

Om Veivæsenet samt om Regnskabsvæsenet.

§ 49.

Enhvert Amt skal have sin egen Veicasse, der staaer under Amtmandens Bestyrelse, og for hvilken aarligen Regnskab aflægges til vedkommende Amtsformandskab. Med Revisionen og Decisionen af dette Regnskab, hvoraf et Uddrag bekendtgjøres ved Trykken, og

opslaaes paa samtlige Thingsteder, forholdes overensstemmende med Formandskabsloven for Landet af 14de Januar 1837 § 45.

§ 50.

Veicassens Indtægter bestaae i:

- a) de aarlige Pengebidrag, som ifølge §§ 12 og 13 tilfalde Amtets Veivæsen;
- b) hvad der til Bestridelse af Veivæsenets Udgifter efter § 14 i denne Lov aarligen udlignes paa Amtets Matrikelskyld, — og
- c) de for Overtrædelser af denne Lov paa Landet faldende Bøder.

De under a og b nævnte Bidrag til Veicassen opkræves af Fogderne med Skatterne, forsaavidt ikke Amtsformandskabet overdrager Indfordringen til Andre.

§ 51.

Veivæsenets Udgifter for Hovedveies Vedkommende anvises af Amtmanden til Udbetaling gennem vedkommende Oppebørselsbetjente. For Bygdeveies Vedkommende forholdes med Anviisning og Udbetaling paa den Maade, som af vedkommende Communebestyrelse bestemmes.

Niende Capitel.

Om Straffebestemmelser.

§ 52.

Den, som uden Tilladelse af Veibestyrelsen opfører Huus eller Gjerde nærmere Veiens Grøfter, end i § 19 er fastsat, bør bøde fra 2 til 25 Speciebdaler, og skal tillige Grøften, saafremt den derved er bleven beskadiget, istandsættes paa den Skyldiges Bekostning.

De opførte Huse eller Gjerder skulle, naar det af Veibestyrelsen ansees fornødent, foranstaltes nedrevne, ligeledes paa den Skyldiges Bekostning.

§ 53.

Den, som graver Leer, Sand eller deslige i Veien, i dens Grøfter eller paa dens Kanter, eller paa anden Maade beskadiger Veien, dens Grøfter eller Kanter, bør bøde fra 2 til 10 Speciebdaler, og skal derhos Skaden istandsættes paa den Skyldiges Bekostning.

Kan den Skyldige ikke opdages, bør Skaden istandsættes af Roden eller paa dens Bekostning.

§ 54.

Den, som paa Veien eller i dens Grøfter henkaster Skarn, anden Ureenlighed eller Affald, eller henfører Noget, som kan hindre Færdselen, eller gjøre denne farlig eller vanskelig, bør bøde fra 1 til 5 Speciebdaler, og skal tillige det Henlagte bortføres paa den Skyldiges Bekostning.

§ 55.

Kreature maae ikke tjaares paa Veien eller i dens Grøfter, og heller ikke slippes til Græsning paa de Veie, som ere omgivne med Hegn, under en Mulct af $\frac{1}{2}$ Speciebdaler for hvert Kreatur.

§ 56.

Paa Hovedveiene maa herefter ingen Grinder opsættes, hvor saadanne ikke hidtil have fundet Sted, medmindre Veibestyrelsen, paa Grund af særdeles Omstændigheder, tillader det; og skulle alle Grinder paa offentlige Veie gives saadan Bredde, og forøvrigt være saaledes indrettede, som Veibestyrelsen bestemmer. Handler Nogen herimod, bør han bøde fra $\frac{1}{2}$ til 2 Speciesdaler, og skal tillige Grinden nedrives og bortføres paa hans Bekostning.

§ 57.

Gjærder, som hælde ud over Veien, skulle foranstaltes nedrives paa Eierens Bekostning, og denne derhos, i Tilfælde af tilregnelig Forsømmelse, bøde fra 1 til 5 Speciesdaler.

§ 58.

Amtmændene kunne, forsaavidt Omstændighederne tillade det, forbyde Brugen paa offentlige Veie af saadanne Kjøreredskaber, som beskadige Veiene.

Et saadant Forbud bør bekendtgjøres 3 Maaneder, førend det sættes i Kraft. Handler siden Nogen derimod, bør han bøde fra 2 til 5 Speciesdaler.

§ 59.

Kjørende med eller uden Læs skulle, naar Nogen møder dem eller vil reise dem forbi, kun benytte den høire Halvdeel af Veien. Dvertrædelser af de i denne § indeholdte Forskrifter straffes med en Mulct fra 1 til 5 Speciesdaler.

§ 60.

Den, der ikke møder til det almindelige Veiarbeide til den bestemte Tid (§ 33), bøder fra $\frac{1}{2}$ til 2 Speciesdaler.

§ 61.

Naar der efter den Tid, det almindelige Veiarbeide burde have været tilendebragt, findes Mangler ved nogen Brugers Veistykke, eller naar nogen Bruger har oversiddet den ham af Veibestyrelsen givne Frist til at afhjælpe Mangler, der ellers ere befundne ved hans Veistykke (§ 33), bøder han fra 1 til 4 Speciesdaler, foruden at erstatte de med Manglernes Istandsættelse for hans Regning forbundne Omkostninger (§ 46 No. 3 og § 47 No. 3).

§ 62.

Naar Nogen, som er tilsagt til andet Sommerveiarbeide, end det i §§ 60 og 61 omhandlede, enten aldeles udebliver, eller ikke møder til rette Tid, eller ogsaa, naar han indfinder sig, findes drukken, modvillig, udygtig, eller ikke at have medbragt befalet Redskab, bøder han, saafremt han er tilsagt til at forrette Arbeide med Hest, fra 1 til 4 Speciesdaler, og saafremt han er tilsagt at forrette Arbeide uden Hest, fra $\frac{1}{2}$ til 2 Speciesdaler; og skal Veibestyrelsen tillige leie Heste eller Folk paa hans Bekostning, eller, saafremt Anledning hertil ikke gives, lade ham oparbeide det Forsømte ved næste Leilighed.

§ 63.

Derfom nogen Rode ikke anskaffer det bestemte Antal Sneeploge, ikke indretter Sneeplogene paa den bestemte Maade (§ 35), eller ikke holder dem i forsvaerlig Stand, bøder enhver af Rodens Brugere, der har Deel i Forsømmelsen, 1 Speciebdaler, og skulle tillige de fornødne nye Sneeploge anskaffes eller de ældre Sneeploge istandsættes paa de Skyldiges Bekostning.

§ 64.

Naar Nogen, der har at forrette Vinterveiarbeide (§§ 35 og 36), befinder sig i et af de Tilfælde, der omhandles i § 62, bøder han, saafremt han har at forrette Arbeide med Hest, fra 1 til 4 Speciebdaler, og saafremt han har at forrette Arbeide uden Hest, fra $\frac{1}{2}$ til 2 Speciebdaler; og skal Veibestyrelsen tillige leie Heste eller Folk paa hans Bekostning, eller, saafremt Anledning dertil ikke gives, lade ham oparbeide det Forsømte ved næste Leilighed.

Bedkommende Bruger er i de i denne § saavel som og i de i §§ 60 og 62 omhandlede Tilfælde ansvarlig for den eller dem, han sender i sit Sted.

§ 65.

Den Opsidder, der udviser Forsømmelse med Hensyn til Befordringen af Ordre angaaende Veivæsenet (§ 47 No. 1), bøder fra $\frac{1}{2}$ til 1 Speciebdaler.

§ 66.

Forsømmelser, hvori Lensmænd, med Hensyn til de dem i Anledning af Veivæsenet paaliggende Pligter, gjøre sig skyldige, straffes, forsaavidt den almindelige Straffelovs Cap. 24 § 28, sammenholdt med § 32, ikke paa Tilfældet er anvendelig, med Bøder fra 5 til 20 Speciebdaler.

Forsømmelse af Rodemestere straffes under samme Forudsætning med Bøder fra 1 til 5 Speciebdaler.

Tiende Capitel.

Om Procesmaaden.

§ 67.

Anmeldelser om Dvertrædelse af denne Lov skee paa Landet i de i §§ 54, 55, 57, 58 og 59 omhandlede Tilfælde til Fogden eller Lensmanden, men ellers til Veinspecteuren eller Lensmanden, hvilke samtlige, hver for sit Bedkommende, undersøge Sagens Beskaffenhed og derefter gjøre Indberetning desangaaende til Amtmanden, ledsaget af Angjældendes Erklæring og alle de Dplysninger, som ansees nødvendige, og som kunne erhverves uden Forhør. Lensmandens Indberetning skeer, forsaavidt de i ommeldte §§ omhandlede Tilfælde angaaer, igjennem Fogden, og ellers igjennem Veinspecteuren.

§ 68.

Finder Amtmanden Anledning til at drage Nogen til Ansvar for Dvertrædelse af

denne Lov, udfærdiger han i denne Anledning en Resolution, hvori han dicterer Angjældende de for Forseelsen bestemte Bøder, og fastsætter tillige, saafremt noget Arbeide er foretaget, hvorfor Erstatning skal gives, dennes Beløb, hvorefter det forelægges Angjældende, om han inden en vis Tidsfrist i Mindelighed vil erlægge Bøderne og Erstatningsbeløbet, eller om han foretrækker at lade Sagen afgjøre ved Rettergang.

§ 69.

Erklærer Angjældende sig tilfreds med den af Amtmanden udfærdigede Resolution, bliver denne tilligemed Angjældendes Erklæring af Fogden at indføre i en af Amtmanden autoriseret Protocol, og skal, saafremt det Beløb, der af Angjældende skal udredes, ikke af ham betales inden den i Resolutionen bestemte Tid, Udpantning derfor foretages. Den mindelige Afgjørelse har, i Tilfælde af gjentagen Forseelse, samme Virkning, som om Sagen var afgjort ved Dom.

§ 70.

Dersom Angjældende foretrækker Sagens Afgjørelse ved Rettergang, eller intet bestemt Svar afgiver inden 14 Dage, efterat Resolutionen er ham forelagt, bliver han at tiltale ved Politiret.

Elleve Capitel.

Om Veivæsenet i Kjøbstæderne og Ladestæderne samt paa deres Grund.

§ 71.

Enhver Kjøbstad skal vedligeholde de over dens Grund gaaende Veie, der støde til de offentlige Veie i Landdistricterne, efter de samme Regler, som ere givne for saadanne Veies Vedligeholdelse i §§ 18, 19, 20, 21 første Punctum, og 30, samt lade opføre og vedligeholde de paa samme fornødne Broer, overensstemmende med Forskrifterne i § 39, Alt efter som Landdistricternes tilstødende Veie ere Hoved- eller Bygdeveie.

Fremdeles skal enhver Kjøbstad vedligeholde i forsvarlig Stand alle øvrige over dens Grund gaaende Veie, der ere fornødne for den offentlige Færsel, og som hidtil have ligget under Kjøbstadens Veivæsen, samt alle inden Kjøbstaden værende brolagte eller ubrolagte Gader, tilligemed alle paa de ommeldte Veie og Gader fornødne Broer, hvilke, forsaavidt de ere beliggende paa de her omhandlede Veie, skulle opføres efter de i § 39 for Opførelsen af Broer paa Bygdeveie givne Regler, og forsaavidt de ere beliggende i Gaderne, skulle opføres efter de i samme § for Opførelsen af Broer paa Hovedveie givne Regler.

Forsaavidt der gives specielle Overenskomster angaaende Vedligeholdelsen af Veie eller Gader i en Kjøbstad eller paa sammes Grund, eller om Opførelsen og Vedligeholdelsen af de paa saadanne værende Broer, forblive samme fremdeles i Kraft.

§ 72.

Ve-, Bro- og Brolægningsvæsenet for Kjøbstædernes Vedkommende bestyres, under Amtmandens Overopsyn, af Magistraten og Politimesteren ved Hjælp af:

1. saamange af Amtmanden paa den Maade, Formandskabsloven for Kjøbstæderne af 14de Januar 1837 § 32 bestemmer, blandt Kjøbstadens Borgere beskikkede Weiinspecteurer, som Magistrat og Formandskab finder nødvendigt, eller een eller flere af Amtmanden, efter indhentet Erklæring fra Magistraten og Formandskabet, antagne lønnede Inspecteurer, forsaavidt der af Vedkommende bevilges Løn til saadanne, — og
2. Rodemestere, hvis Antal bestemmes af Veibestyrelsen, og som udvælges og beskikkes blandt Byens Indvaanere af Magistraten og Formændene.

De ulønnede Weiinspecteurer bør være fri for andre Dmbud i deres Functionstid, og ere de, saavel som Rodemestrene, ikke pligtige at vedblive i Dmbudet længere end 3 Aar.

§ 73.

Weiinspecteurer og Rodemestere i Kjøbstæderne skulle være forpligtede til at rette sig efter de Instruxer, som af Veibestyrelsen meddeles dem.

Angaaende disse Instruxer skal Betænkning indhentes fra Formandskabet.

§ 74.

Forsømmelse, hvori nogen i en Kjøbstad ansat Weiinspecteur, der har denne Betjening som Dmbud, gjør sig skyldig med Hensyn til de ham paaliggende Pligter, straffes, forsaavidt den almindelige Straffelovs Capitel 24 § 28, sammenholdt med § 32, ikke paa Tilfældet er anvendelig, med Bøder fra 5 til 20 Speciesdaler.

Forsømmelse af Rodemestere i Kjøbstæderne straffes, under samme Forudsætning, med Bøder fra 1 til 5 Speciesdaler.

§ 75.

Anlæg af nye og Forandring af ældre Veie paa Kjøbstædernes Grund foranstattes af Veibestyrelsen, efterat Samtykke dertil af vedkommende Formænd og Repræsentanter er meddeelt og Amtmandens Approbation erhvervet.

§ 76.

De Midler, der ere fornødne til Anlæg eller Vedligeholdelse af Veie og Gader i Kjøbstæderne eller paa disses Grund, til Opførelse og Vedligeholdelse af Broer paa samme, til Udførelse af Sneebrydning, samt til Bestridelse af Udgifterne ved Kjørsel og andet Arbeide, Wei-, Bro- og Brolægningstvæsenet vedkommende, udredes af Bykassen, forsaavidt det ikke af Communerrepræsentationen bestemmes, at Arbeide in natura for nogen Deel skal finde Sted af dem, der i Kjøbstaden eie Huus eller holde Hest. For dette Tilfælde bliver Arbeidet at svare efter det Forhold, at for hver Hest skal der aarligen ydes een Arbeidsdag med Mand og Hest, og at Huus- og Bygningseiere svare Arbeidsdage uden Hest, ved hvis Beregning Bygningens Usurcesum eller Tærtværdi lægges til Grund efter de nærmere Bestemmelser, som desangaaende fattes af Communerrepræsentationen med Dverøvrighedens Approbation, dog saaledes, at Forholdet i intet Tilfælde sættes høiere end til een Arbeidsdag for hver 150 Speciesdaler eller lavere end til een Arbeidsdag for hver 1000 Species-

daler, samt at der ikke tages Hensyn til hvad der er under disse fulde Beløb. Antallet af Arbeidsdage maa for 1 Bygning ikke overstige 15.

Med Hensyn til Midlernes Bevilgelse og Anviisning af Bycasen, samt Revisionen og Decisionen af Regnskabet derover, forholdes overensstemmende med Lov angaaende Formandskaberne i Kjøbstæderne af 14de Januar 1837.

Skulde Omkostningerne ved Anlæg eller Dmlægning af Hovedveie eller af de Gader, der ere Fortsættelse af Hovedveie, eller ved Opførelsen af Broer paa saadanne Veie eller Gader, opløbe til en saa stor Sum, at sammes Udredelse skjønses at ville blive for trykkende for Bycasen, kunne Omkostningerne i det Hele eller for en Deel udredes enten af Statscasen eller ved Ligning paa Matrikelskylden samt paa Kjøb- og Ladestederne (§ 4).

§ 77.

Den fornødne Beiflyd til Veie og Gader kan tages i udyrket Mark, enten paa eller udenfor Kjøbstadens Grund, imod Erstatning, forsaavidt Skade derved forarsages. Erstatningens Størrelse bestemmes, i Mangel af mindelig Overenskomst imellem Communebestyrelsen og vedkommende Eier, ved lovlige Taxationsforretning, hvis Omkostninger udredes af Grundeieren, dersom Taxten bliver nærmere det ham tilbudne end det af ham fordrede Beløb, men ellers af vedkommende Kjøbstad.

Med Hensyn til Afstaaelse af Grund til Anlæg, Dmlægning eller Udvidelse af Veie udenfor Kjøbstaden, men paa dens Grund, og Erstatning for samme, forholdes efter § 22 og følgende.

§ 78.

De i §§ 28, 41, 43, 44, 52 og 53 med Undtagelse af dens sidste Paasus, 54, 55 og 57 givne Bestemmelser gjælde ogsaa for de over Kjøbstædernes Grund gaaende Veie, der ere henlagte under det Offentliges Tilsyn.

Bestemmelserne i § 56 gjælde for de over Kjøbstædernes Grund gaaende Veie, der udgjøre en Fortsættelse af Landets Hovedveie.

Bestemmelserne i §§ 58 og 59 gjælde for samtlige Veie og Gader i Kjøbstæderne og paa deres Grund.

§ 79.

Alt, hvad der i denne Lov er foreskrevet for Kjøbstæderne, gjælder ogsaa for Ladestederne, forsaavidt de have et særskilt Formandskab og Repræsentantskab, dog saaledes, at Veie-, Bro- og Bro-lægningsvæsenet bestyres af Amtmanden ved Hjælp af de i § 72 ommeldte Betjente.

For saavidt noget Ladested skulde have Formænd og Repræsentanter fælleds med noget Landdistrict, forholdes efter de for Landet fastsatte Regler.

§ 80.

Den Indvaaner af Kjøbstad eller Ladested, der ikke til bestemt Tid møder eller lader møde til Veiarbejde (§ 76), bøder fra $\frac{1}{2}$ til 2 Speciesdaler.

§ 81.

Anmeldelser om Overtrædelser af denne Lov ske, hvad Kjøbstæderne angaaer, til Politimesteren, og hvad Ladestederne angaaer, til den Embedsmand, der bestyrer Politivæsenet sammesteds, og forholdes forøvrigt med Hensyn til saadanne Anmeldelser, som foreskrevet i §§ 68, 69 og 70.

Den i § 69 omhandlede Protocol føres i Kjøbstæderne af Politimesteren, og i Ladestederne af den Embedsmand, der bestyrer Politivæsenet sammesteds.

§ 82.

De Bestemmelser, som indeholdes i Rescriptet af 16de September 1785, skule, forsaavidt de angaae Bryggerne i Arendal og Herrijsøer, fremdeles forblive i Kraft.

Tolvte Capitel.

Udskillige Bestemmelser.

§ 83.

Naar privat Veie benyttes af flere Brugere som fælleds Udkomst fra deres Brug til offentlig Veie eller Vandcommunication, skule de samtlige, naar Fleerheden af dem maatte forlange det, være pligtige til med fælleds Arbeidskraft, efter det Forhold, hvori enhver af dem skjønnes at benytte Veien, at holde denne saavel Vinter som Sommer i forsvarlig Stand, samt forsynet med Broer, hvor saadanne tilforn have været anbragte, Alt forsaavidt ikke Rettigheder, erhvervede ved Contracter eller paa anden lovlig Maade, heri gjøre Forandring. Skulde de Vedkommende ikke kunne enes angaaende Grændserne for den dem paaliggende Arbeidspligt, skal Stedets Lensmand og nærmeste Rodemester i Forening med 2de af Brugerne opnævnte Mænd fastsætte det Fornødne.

Saadanne Veie forblive forøvrigt udenfor det Offentliges Tilsyn; dog skule Bestemmelserne i denne Lovs § 53 første Pasus samt §§ 54 og 57 efter privat Søgemaal ved Politiret med Hensyn til dette Slags Veie kunne anvendes.

§ 84.

Veieinspecteurer og Lensmænd maa hverken directe eller indirecte overtage eller have Deel i nogen Entreprise for Veivæsenet i det Enhver vedkommende District.

§ 85.

De Forskrifter, som indeholdes i denne Lov, skule ikke være til Hinder for, at vedkommende Communebestyrelser med Kongens Approbation kunne fatte de Bestemmelser med Hensyn til Veie og Broer i Nordlands og Finmarkens Amter, som efter disse Districters særegne Localitet m. V. maatte findes nødvendige eller hensigtsmæssige.

§ 86.

Bøder for Overtrædelser af denne Lov tilfalde paa Landet vedkommende Amtsvæisætte samt i Kjøb- og Ladestederne vedkommende Communesætte.

§ 87.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Januar næste Aar, fra hvilken Tid Loven af 28de Juli 1824 angaaende Veivæsenet ophæves.

Thi have Vi antaget og bekræftet, ligesom Vi herved antage og bekræfte denne Beslutning som Lov.

Givet paa Lullgarns Lyttslot den 15de September 1851.

Under Vor Haand og Rigets Segl.

O S C A R.

Fredr. Due.

Schouboe.